EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

24. mai 2011 *

Kohtuasjas C-52/08,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 12. veebruaril 2008 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: H. Støvlbæk ja P. Andrade, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

keda toetab:

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: S. Ossowski, keda abistas *barrister* K. Smith,

menetlusse astuja,

* Kohtumenetluse keel: portugali.

versus

Portugali Vabariik, esindajad: L. Inez Fernandes ja F. S. Gaspar Rosa,

kostja,

keda toetavad:

Tšehhi Vabariik, esindaja: M. Smolek,

Leedu Vabariik, esindajad: D. Kriaučiūnas ja E. Matulionytė,

Sloveenia Vabariik, esindajad: V. Klemenc ja Ž. Cilenšek Bončina,

Slovaki Vabariik, esindaja: J. Čorba,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (ettekandja) ja J-J. Kasel, kohtunikud R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis, M. Ilešič, C. Toader ja M. Safjan,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. aprilli 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 14. septembri 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Portugali Vabariik ei ole vastu võtnud vajalikke õigus- ja haldusnorme Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, lk 22) täitmiseks, siis on Portugali Vabariik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

2 Direktiivi 2005/36 põhjendus 9 sätestab, et „[s]äilitades asutamisvabadust silmas pidades erinevate kehtivate tunnustamissüsteemide aluseks olevad põhimõtted ja kaitsemeetmed, tuleks nende süsteemide eeskirju saadud kogemusi arvestades täiustada".

3 Sama direktiivi põhjendus 14 näeb ette, et „[nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiiviga 89/48/EMÜ vähemalt kolmeaastase kutseõppe läbimisel antavate kõrgharidusdiplomite tunnustamise üldsüsteemi kohta (EÜT 1989, L 19, lk 16; ELT eriväljaanne 05/01, lk 337)] kehtestatud tunnustamismehhanismi ei muudeta".

4 Direktiivi 2005/36 põhjendus 41 näeb ette, et see „ei piira [EÜ] artikli 39 lõike 4 rakendamist ja [EÜ] artikli 45 rakendamist eelkõige notarite suhtes".

5 Direktiivi 2005/36 artikli 2 lõige 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi vastavaid sätteid ei kohaldata juhul, kui kõnealuste reguleeritud kutsealade suhtes kehtestatakse ühenduse eraldi õigusaktiga kutsekvalifikatsioonide tunnustamisega otseselt seotud teistsugune täpsustatud kord."

6 Notari kutseala ei ole reguleeritud ühegi sellist liiki liidu eraldi õigusaktiga, nagu on osundatud artikli 2 lõikes 3.

7 Direktiiv 2005/36 tunnistas artiklis 62 direktiivi 89/48 alates 20. oktoobrist 2007 kehtetuks.

Siseriiklik õigus

8 Portugali õiguskorras tegutsevad notarid vaba elukutse esindajatena. Notariameti korraldust reguleerib 4. veebruari 2004. aasta dekreetseadus nr 26/2004, millega kehtestatakse notariametit reguleerivad eeskirjad (*Diário da República* I, A-seeria, nr 29, 4.2.2004; edaspidi „dekreetseadus nr 26/2004").

9 Dekreetseaduse nr 26/2004 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Notar on jurist, kelle ametitegevuse käigus koostatud kirjalikud dokumendid on avalikult usaldatavad.

2. Notar on üheaegselt nii ametiisik, kes tõestab dokumente ja tagab nende arhiveerimise, kui ka vaba kutseala esindaja, kes tegutseb iseseisvalt ja erapooletult ning keda huvitatud isikud võivad vabalt valida."

10 Dekreetseaduse nr 26/2004 artikli 4 lõige 1 sätestab, et „üldiselt on notari ülesanne koostada avalik dokument, mis vastab huvitatud isikute tahtele ning mille õiguspärasuse tagab notar oma kontrolli ja tõlgendusega, teavitades nimetatud isikuid selle kehtivusest ja ulatusest".

11 Dekreetseaduse nr 26/2004 artikli 4 lõige 2 täpsustab, et notari pädevuses on eelkõige koostada testamente ja teisi avalikke dokumente, tõestada või kinnitada dokumente või allkirju, väljastada tõendeid, kinnitada tõlgete õigsust, väljastada kinnitatud väljavõtteid ja ärakirju, koostada koosolekute protokolle ning säilitada dokumente.

12 Dekreetseaduse nr 26/2004 artikli 25 kohaselt on notariametis tegutsemiseks vaja täita neli alljärgnevat kumulatiivset tingimust:

– isikul ei tohi olla keelatud tegutseda avalikes ülesannetes ega keelatud täita notari ülesandeid;

– tal peab olema Portugali õigusnormidega tunnustatud õigusteaduse kraad;

– ta peab olema läbinud notari kandidaaditeenistuse, ja

– ta peab olema läbinud notariaadi nõukogu korraldatud konkursi.

13 4. veebruari 2004. aasta dekreetseadusega nr 27/2004 (*Diário da República* I, A-seeria, nr 29, 4.2.2004) loodi Notarite Koda. Notari kutsenimetuse andmist reguleerib justiitsministri 21. aprilli 2004. aasta dekreet nr 398/2004.

14 29. märtsi 2006. aasta dekreetseaduse nr 76-A/2006 (*Diário da República* I, A-seeria, nr 63, 29.3.2006) artikli 38 kohaselt anti dokumentide tõestamise, kinnitamise ja tunnustamise õigused kinnistus- ja registriametnikele, tunnustatud kaubandus- või tööstuskodadele ning advokaatidele ja *solicitador*'idele. Selline tõestamine, kinnitamine ja tunnustamine annab asjaomasele dokumendile samasuguse tõendusjõu, mis oleks sellel dokumendil siis, kui selle oleks koostanud notar.

15 Portugali Vabariik selgitas kohtuistungil, et Portugali seadusandja on järk-järgult kaotanud notariaalse tõestamise vajaduse enamiku dokumentide osas, mille tõestamist varem nõuti.

Kohtueelne menetlus

16 Komisjon sai kaebuse, mis puudutas direktiivi 89/48 üle võtmata jätmist seoses notari kutsealaga Portugalis. Pärast nimetatud kaebuse läbivaatamist saatis komisjon Portugali Vabariigile 20. detsembri 2001. aasta kuupäevaga märgukirja, milles palus esitada kahe kuu jooksul selle direktiivi üle võtmata jätmise kohta oma märkused.

17 Portugali Vabariik teavitas oma 17. juuni 2002. aasta vastuses märgukirjale komisjoni asjaolust, et parajasti uuendatakse notariametis tegutsemist reguleerivaid õigusakte.

18 Komisjon saatis 18. oktoobril 2006 sellele liikmesriigile põhjendatud arvamuse, milles ta konstateeris, et nimetatud liikmesriik on rikkunud direktiivist 89/48 tulenevaid kohustusi. Nimetatud institutsioon kutsus Portugali Vabariiki võtma põhjendatud arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

19 Portugali Vabariik tõi 24. jaanuari 2007. aasta kirjas välja põhjused, miks ta leiab, et komisjoni seisukoht ei ole põhjendatud.

20 Neil asjaoludel otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

21 Komisjon väitab esiteks, et notarite tegevus ei ole seotud avaliku võimu teostamisega EÜ artikli 45 esimese lõigu tähenduses. Komisjon meenutab sellega seoses, et kuivõrd see säte näeb ette erandi asutamisvabadusest, siis tuleb seda tõlgendada kitsalt (21. juuni 1974. aasta otsus kohtuasjas 2/74: Reyners, EKL 1974, lk 631, punkt 43).

22 Nimetatud erandi kohaldamisala tuleb peale selle piirata nende tegevustega, mis on otseselt ja eriomaselt seotud avaliku võimu teostamisega (eespool viidatud kohtuotsus Reyners, punktid 44 ja 45). Komisjoni arvates tähendab avaliku võimu mõiste üldnormidest kõrvale kalduva otsustusõiguse teostamist, mis väljendub õiguses

tegutseda teiste õigussubjektide tahtest sõltumatult või isegi selle tahte vastaselt. Euroopa Kohtu praktika kohaselt väljendub avalik võim eeskätt sunnimeetmete kohaldamise õiguse teostamises (29. oktoobri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-114/97: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 1998, lk I-6717, punkt 37).

23 EÜ artikli 45 esimese lõigu kohaldamisalast on samuti välistatud tegevused, mis kujutavad endast avaliku võimu toimimise toetamist või sellele kaasaaitamist (vt selle kohta 13. juuli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-42/92: Thijssen, EKL 1993, lk I-4047, punkt 22).

24 Komisjon ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik on seisukohal, et avaliku võimu teostamisega seotud tegevust tuleb eristada tegevusest üldistes huvides. Tõepoolest on mitmetele kutsealadele antud üldistes huvides eripädevus, ilma et need siiski oleksid seotud avaliku võimu teostamisega.

25 Kuna Portugali õigusnormid ei anna notaritele otsustusõigust, siis ei ole nad seotud avaliku võimu teostamisega.

26 Komisjon jätkab teiseks lähtuvalt direktiivi 2005/36 nõuetest nende tingimuste uurimist, mis kehtivad Portugalis notariametis tegutsemise suhtes.

27 Nimetatud institutsioon leiab nii nagu Ühendkuningriik, et selle direktiivi põhjendus 41 ei välista direktiivi kohaldamisalast notari kutseala. Seda põhjendust tuleb tõlgendada nii, et EÜ artikli 45 esimest lõiku tuleb kohaldada notari kutsealale niivõrd,

kuivõrd see kutseala on seotud avaliku võimu teostamisega. Kuna aga Portugali õiguskorras ei ole notari tegevus seotud avaliku võimu teostamisega, siis on notarite suhtes kohaldatav direktiiv 2005/36.

28 Selle kohta märgib komisjon, et Portugalis kehtivad notariametis tegutsemise suhtes viis tingimust. Esiteks peab kandidaatidel olema Portugali ülikoolist saadud õigusteaduse kraad või Portugali õiguse kohaselt samaväärne akadeemiline kraad. Teiseks peavad kandidaadid edukalt läbima konkursi, mis on eelduseks notari kutsenimetuse saamisele. Kolmandaks peavad kandidaadid läbima praktika, mille tulemusel esitab notar arvamuse notarikandidaadi sobivuse kohta notarina töötamiseks. Neljandaks, pärast selle praktika sooritamist peavad kandidaadid edukalt läbima teise konkursi, mis annab õiguse notarina töötamiseks. Viiendaks annavad kandidaadid ametisse asudes justiitsministrile ja Notarite Koja esimehele ametivande.

29 Komisjon on arvamusel, et eelmises punktis mainitud kolm esimest tingimust ei ole kooskõlas direktiivi 2005/36 nõuetega. Esimene tingimus on seega vastuolus nimetatud direktiivi artikli 13 lõikega 1 ja artikli 14 lõikega 3, kuna see keelab Portugalis notariametis tegutsemise teiste liikmesriikide ülikoolides omandatud niisuguse õigusteaduse kraadi või akadeemilise kraadi omanikele, mida ei peeta samaväärseks. Teine tingimus on vastuolus eeskätt nimetatud direktiivi artikli 14 lõikega 3, kuna konkurss notari kutsenimetuse saamiseks hõlmab laia teemade valdkonda, ilma et võetaks arvesse kandidaadi diplomi või kvalifikatsiooni tõendava dokumendiga juba kaetud aineid. Mis puudutab kolmandat tingimust, siis ei kujuta kõnealune praktika endast mitte üksnes kohanemisaega, vaid samal ajal ka sobivustesti, kuigi direktiivi 2005/36 artikli 14 lõige 3 keelab ühelt poolt nii kohanemisaja kui teiselt poolt sobivustesti koos nõudmist.

30 Portugali Vabariik, keda toetavad Leedu Vabariik, Sloveenia Vabariik ja Slovaki Vabariik, väidab esiteks, et liidu õiguse ja Euroopa Kohtu praktika kohaselt on notar seotud avaliku võimu teostamisega EÜ artikli 45 esimese lõigu tähenduses.

31 Nimelt on Euroopa Kohus kinnitanud oma 30. septembri 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-405/01: Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española (EKL 2003, lk I-10391, punkt 42), et notari testamendi täitmisega seotud tegevus kujutab endast osalemist avaliku võimu volituste teostamisel.

32 Euroopa Parlament on samuti oma 18. jaanuari 1994. aasta resolutsioonis notari kutseala seisundi ja organisatsiooni kohta ühenduse 12 liikmesriigis (EÜT C 44, lk 36) ning 23. märtsi 2006. aasta resolutsioonis juriidiliste kutsealade ja üldise huvi kohta õigussüsteemide toimimise vastu (ELT C 292E, lk 105) konstateerinud, et EÜ artikli 45 esimene lõik on kohaldatav notari kutseala suhtes.

33 Samamoodi välistavad oma kohaldamisalast notari tegevuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, lk 36).

34 Teatavad notari seisundiga seonduvad aspektid, eelkõige tema ametiisiku staatus, tema suhtes kohaldatav *numerus clausus*e kord, ametivande andmine ja seaduses ettenähtud takistused on samuti tunnistuseks sellest, et notarid on seotud avaliku võimu teostamisega.

35 Mis puudutab direktiivi 2005/36 väidetavat üle võtmata jätmist, siis väidavad Portugali Vabariik, Leedu Vabariik ja Sloveenia Vabariik teiseks, et selle direktiivi põhjendus 41 sätestab sõnaselgelt, et see „ei piira [EÜ] artikli 39 lõike 4 rakendamist ja [EÜ] artikli 45 rakendamist eelkõige notarite suhtes". See reservatsioon kinnitab, et notari kutseala on välistatud direktiivi 2005/36 kohaldamisalast. Sarnane reservatsioon on direktiivi 89/48 põhjenduses 12.

36 Viidates direktiivi 2005/36 ettevalmistavatele materjalidele ja eelkõige Euroopa Parlamendi 11. veebruari 2004. aasta esimesel lugemisel vastu võetud õigusloomega seotud resolutsiooni ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (EÜT 2004, C 97E, lk 230), jõuab Portugali Vabariik viimaks järeldusele, et liidu seadusandja jättis notari kutseala nimetatud direktiivi kohaldamisalast välja.

37 Tšehhi Vabariik leiab, et kuna notari ametitegevus nõuab vastuvõtva liikmesriigi õiguse põhjalikku tundmist, siis on nõue sooritada selle liikmesriigi õigust puudutavaid küsimusi sisaldav sobivustest kooskõlas direktiivi 2005/36 artikli 3 lõike 1 punktis h sätestatud tingimustega.

38 Sloveenia Vabariik on seisukohal, et Euroopa Kohus peaks omal algatusel jätma käesoleva hagi läbi vaatamata, sest kohtueelse menetluse ese oli direktiivi 89/48 väidetav üle võtmata jätmine, samal ajal kui käesolev hagiavaldus heidab Portugali Vabariigile ette direktiivist 2005/36 tulenevate kohustuste rikkumist.

Euroopa Kohtu hinnang

Hagi vastuvõetavus

39 Komisjoni hagiavaldusest nähtub, et käesoleva hagi esemeks on direktiivi 2005/36 väidetav üle võtmata jätmine. Siiski tuleb märkida, et nii komisjoni saadetud märgukirjad kui ka põhjendatud arvamus puudutavad direktiivi 89/48. Järelikult tuleb omal algatusel käsitleda käesoleva hagiavalduse vastuvõetavust.

40 Nimelt võib Euroopa Kohus omal algatusel uurida, kas EÜ artiklis 226 sätestatud tingimused liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esitamiseks on täidetud (31. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas C-362/90: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1992, lk I-2353, punkt 8, ja 9. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-417/02: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 2004, lk I-7973, punkt 16).

41 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb EÜ artikli 226 alusel toimuvas menetluses hinnata kohustuste rikkumist lähtuvalt liidu õigusnormidest, mis kehtivad selle tähtaja lõpus, mille komisjon määras asjaomasele liikmesriigile põhjendatud arvamuse järgimiseks (vt eelkõige 10. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-61/94: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 1996, lk I-3989, punkt 42; 5. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-377/03: komisjon *vs.* Belgia, EKL 2006, lk I-9733, punkt 33, ja 10. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-416/07: komisjon *vs.* Kreeka, EKL 2009, lk I-7883, punkt 27). Samas tuleb konstateerida, et direktiiviga 2005/36 tunnistati direktiiv 89/48 kehtetuks alates 20. oktoobrist 2007, st pärast põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemist.

42 Sellegipoolest on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kuigi hagiavalduses sisalduvad nõuded ei saa põhimõtteliselt ulatuda kaugemale rikkumistest, mida on mainitud põhjendatud arvamuse resolutiivosas ja märgukirjas, on komisjonil siiski õigus nõuda selliste kohustuste rikkumise tuvastamist, mis tulenevad hiljem muudetud või kehtetuks tunnistatud liidu õigusakti esialgsest versioonist ning mis on uude liidu õigusakti

üle võetud. Seevastu ei saa vaidluse eset laiendada uutest sätetest tulenevatele kohustustele, mis ei ole samaväärsed asjaomase õigusakti esialgsest versioonist tulenevate kohustustega; vastasel korral oleks tegemist olulise menetlusnormi rikkumisega liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses (vt selle kohta 9. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-365/97: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 1999, lk I-7773, punkt 36; 12. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-363/00: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2003, lk I-5767, punkt 22, ja eespool viidatud 10. septembri 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka, punkt 28).

43 Seega on nõuded, mille komisjon on esitanud hagis, millega ta palub tuvastada, et Portugali Vabariik on rikkunud direktiivist 2005/36 tulenevaid kohustusi, põhimõtteliselt vastuvõetavad, tingimusel et sellest direktiivist tulenevad kohustused on analoogsed direktiivist 89/48 tulenevate kohustustega (vt analoogia alusel eespool viidatud 10. septembri 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kreeka, punkt 29).

44 Samas tuleneb direktiivi 2005/36 põhjendusest 9, et eesmärgiga täiustada, ümber struktureerida ja ratsionaliseerida kohaldatavaid põhimõtteid standardiseerides kehtivaid sätteid, säilitab see direktiiv asutamisvabadust silmas pidades põhimõtted ja kaitsemeetmed, mis on aluseks erinevatele kehtivatele tunnustamissüsteemidele – nagu ka direktiiviga 89/48 loodud süsteem.

45 Samamoodi näeb direktiivi 2005/36 põhjendus 14 ette, et nimelt direktiiviga 89/48 kehtestatud tunnustamismehhanismi ei muudeta.

46 Käesoleval juhul ei heida komisjon Portugali Vabariigile ette, et notarite kutseala puudutavas osas on üle võtmata jäänud direktiivi 2005/36 konkreetne säte, vaid etteheide puudutab kogu selle direktiivi üle võtmata jätmist.

47 Neil asjaoludel tuleb konstateerida, et väidetav direktiivi 2005/36 ülevõtmise kohustus notari kutseala suhtes on analoogne direktiivist 89/48 tuleneva kohustusega, kuna ühelt poolt on viimasena nimetatud direktiiviga kehtestatud tunnustamismehhanismi aluseks olevad põhimõtted ja kaitsemeetmed säilinud ka esimesena nimetatud direktiivis ja teiselt poolt jäi see tunnustamismehhanism pärast direktiivi 2005/36 vastuvõtmist muutmata.

48 Niisiis tuleb hagi tunnistada vastuvõetavaks.

Sisulised küsimused

49 Komisjon heidab Portugali Vabariigile ette, et viimane ei ole direktiivi 2005/36 notari kutseala suhtes üle võtnud. Seega tuleb kontrollida, kas nimetatud direktiiv on selle kutseala suhtes kohaldatav.

50 Selles osas tuleb võtta arvesse direktiivi vastuvõtmise õiguslikku konteksti.

51 Tuleb märkida, et seadusandja nägi direktiivile 2005/36 eelnenud direktiivi 89/48 põhjenduses 12 sõnaselgelt ette, et selle direktiiviga loodud kõrgharidusdiplomite tunnustamise üldsüsteem „ei piira mitte mingil määral [EÜ artikli 45] kohaldamist". Niimoodi sõnastatud reservatsioon väljendab seadusandja tahet jätta EÜ artikli 45 esimese lõigu alla kuuluv tegevus direktiivi 89/48 kohaldamisalast välja.

52 Direktiivi 89/48 vastuvõtmise ajal ei olnud Euroopa Kohtul veel olnud võimalust võtta seisukoht küsimuse osas, kas notari ametitegevus kuulub või mitte EÜ artikli 45 esimese lõigu alla.

53 Direktiivi 89/48 vastuvõtmisele järgnenud aastatel kinnitas parlament oma 1994. ja 2006. aasta resolutsioonides, mida käsitleti käesoleva kohtuotsuse punktis 32, ühelt poolt, et notari kutsealale tuleb täielikult kohaldada asutamislepingu artikli 45 esimest lõiku, samal ajal kui ta teisalt väljendas soovi, et sellel kutsealal tegutsema asumise eeldusena kaotataks ära kodakondsustingimus.

54 Peale selle pidas liidu seadusandja direktiivi 89/48 asendanud direktiivi 2005/36 vastuvõtmisel tähtsaks täpsustada selle põhjenduses 41, et direktiiv ei piira EÜ artikli 45 rakendamist „eelkõige notarite suhtes". Samas ei võtnud liidu seadusandja seda reservatsiooni tehes seisukohta seoses EÜ artikli 45 esimese lõigu ja seega direktiivi 2005/36 kohaldatavusega notari ametitegevuse suhtes.

55 Seda kinnitavad eelkõige viimati nimetatud direktiivi ettevalmistavad materjalid. Nimelt tegi parlament oma käesoleva kohtuotsuse punktis 36 nimetatud õigusloomega seotud resolutsioonis ettepaneku, et direktiivi 2005/36 tekstis tuleks sõnaselgelt viidata asjaolule, et seda direktiivi ei kohaldata notarite suhtes. Kuigi seda ettepanekut ei sisaldanud muudetud ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb kutsekvalifikatsioonide tunnustamist (KOM(2004) 317 lõplik), ega ka nõukogu 21. detsembri 2004. aasta ühine seisukoht (EÜ) nr 10/2005, toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras, eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT 2005, C 58E, lk 1), ei olnud selle põhjuseks siiski asjaolu, et nimetatud direktiivi tuleks kohaldada

notari kutseala suhtes, vaid nimelt see, et „tegevuste osas, mis eeldavad otsest ja eriomast seotust avaliku võimuga, [oli] erand asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtetest ette nähtud EÜ artikli 45 [esimeses lõigus]”.

56 Võttes arvesse erilisi asjaolusid, mis kaasnesid õigusloome protsessiga, ja seetõttu tekkinud ebakindlat olukorda, nagu see nähtub eespool meenutatud õiguslikust kontekstist, ei ole võimalik konstateerida, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpus oli liikmesriikidel piisavalt selge kohustus võtta direktiiv 2005/36 üle notari kutseala suhtes.

57 Järelikult tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

58 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Portugali Vabariik on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud mõista välja komisjonilt.

59 Kodukorra artikli 69 lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud. Järelikult kannavad Tšehhi Vabariik, Leedu Vabariik, Sloveenia Vabariik, Slovaki Vabariik ja Ühendkuningriik oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

3. Jätta Tšehhi Vabariigi, Leedu Vabariigi, Sloveenia Vabariigi, Slovaki Vabariigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kohtukulud nende endi kanda.

Allkirjad